

3. Богатирьов І.Г. Кримінально-виконавче право України: Навчальний посібник для студентів, курсантів, слухачів вищих юридичних навчальних закладів освіти III-IV рівня акредитації. – 2-е вид., доп. і перероб. – Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – 244 с.

4. Новий тлумачний словник української мови: У 4 т. /Укладачі Яременко Я., Сліпушко О. – Т. 1. – К.: АКОНІТ, 2000. – 910 с.

5. Шинальський О.І. Організація та забезпечення прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні покарань у виді штрафу та конфіскації майна // Вісник прокуратури. – 2006. – № 4. – С. 9-22.

Орлов Ю.В.

здобувач кафедри кримінального права та процесу,

Науковий керівник: Нікітін Ю.В.

доктор юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету,

Національна академія управління

ЧАС, ЯК ОБ'ЄКТИВНА УМОВА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 158-2 КК УКРАЇНИ

Аналіз існуючих публікацій, що стосуються об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 158-2 КК України, свідчить, що час як об'єктивна умова вчинення цього злочину, не підлягала дослідженню і навіть не згадувалася. Проте, поряд з такими обов'язковими ознаками об'єктивної сторони злочину незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму як дія, бездіяльність, місце, час як обов'язкова об'єктивна умова вчинення цього злочину має важливе значення у процесі здійснення його кримінально-правової кваліфікації.

Слід звернути увагу на те, що час вчинення злочину виступає в якості обов'язкової ознаки об'єктивної сторони надто рідко. Крім того, важливо зазначити, що врахування часу вчинення злочину, в нашому випадку – незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму, при застосуванні норм кримінального закону може утруднюватися ще й тим, що його не завжди достатньо просто виявити серед інших обставин і ознак, що утворюють кримінально-правову норму.

Будь-який злочин вчиняється в умовах місця і часу. Проте слід констатувати, що в джерелах з кримінального права проблема часу вчинення злочину взагалі, і, зокрема, передбаченого ст. 158-2 КК України, не отримала свого належного з'ясування ні в теорії кримінального права, ні в правозастосуванні.

Важливо, на наш погляд, погодитися з твердженнями, які мають місце в юридичній літературі, фундаментальні праці, присвячені об'єктивній стороні злочину, цій проблемі належної уваги не приділяли і не приділяють [1, с. 244].

Як нам уявляється, загально визнаним є положення про те, що час вчинення злочину як ознака складу злочину сприймається у розумінні певного часового періоду, протягом якого вчинено злочин [2, с. 237-502]. У той же час у різних джерелах з кримінального права пропонуються різноманітні визначення часу

вчинення злочину: 1) А.В. Наумов зазначає, що «...це певний часовий період, протягом якого може бути вчинено злочин [3, с. 736]; 2) П.І. Грішанин – стверджує, що «...це, зазвичай не просто певний час доби або час року, а конкретний період, що характеризується суспільно-політичними подіями» [4, с. 320]; 3) І.П. Козаченко, О.М. Костенко, В.К. Матвійчук, І.О. Харь, Г.І. Зубець, М.І. Панов – розуміють її як «...певний проміжок часу, часовий період, протягом якого вчиняється суспільно-небезпечне діяння та настають суспільно-небезпечні наслідки [5, с. 432; 6, с. 102-129]; 4) М.І. Коржанський наполягає на тому, що «...це така ознака об'єктивної сторони, яка позначає законом, коли було вчинено або одне й те саме, ...коли законом заборонено чинити такі дії» [7, с. 432]; 5) П.С. Матишевський – стверджує, що «час виступає в якості ознаки складу злочину лише тоді, коли він указаний в законі в розумінні тієї або іншої частини року, місяця, неділі або доби...» [8, с. 106-141]; 6) М.В. Володько – вважає, що «...це певний часовий період, протягом якого скоюється злочин» [9, с. 88-99]; 7) М.І. Ковальов – стверджує, що «... це, коли закон розуміє не просто як певний час доби або час року, а конкретний період, в який відбуваються які-небудь події, які можуть обтяжувати або, навпаки, пом'якшувати кримінальну відповідальність [10, с. 144-167]; 8) Є.Л. Стрельцов – упевнений, що «...це певна частина року місяця, тижня, доби або наявність спеціальних подій, що можуть мати загальне часове значення [11, с. 328];

Існують й інші точки зору, але вони в певній мірі, з певною інтерпретацією їх повторюють.

Аналіз існуючих точок зору дає нам підстави віднести до позитивних моментів, які можна споглядати з визначень часу вчинення злочину, як ознаки об'єктивної сторони діяння, такі: 1) сюди відносять певний проміжок часу, певний часовий період, протягом якого було вчинено суспільно небезпечне діяння та (або) настали суспільно небезпечні наслідки, тобто вчинено злочин; 2) це може бути означений в законі проміжок часу, протягом якого може бути вчинений злочин; 3) це така ознака об'єктивної сторони, яка позначає законом, коли було вчинено або одне й те саме, коли законом заборонено чинити такі дії; 4) це ознака, що представляє собою визначений період або момент, що має кримінально-правове значення, в який було вчинено суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність), або злочин було завершено, а так само було припинено.

З метою надання визначення такої ознаки як час вчинення злочину потрібно звернутися до термінології, яка наповнює його зміст.

Термін «період» означає « ... – у, ч, Проміжок часу, обмежений певними датами, подіями і т. ін. // Час, коли відбувається яка-небудь подія, триває дія, розгортається чиясь діяльність і т. ін.» [12, с. 1172]. Натомість термін «проміжок», трактується як: «... час, що відмежовує одну подію, явище, дію і т. ін. від іншої // Взагалі відрізок часу».

Отже на підставі викладеного час вчинення злочину – це певний проміжок часу або певний часовий період, описаний в диспозиції кримінально-правової норми, або такий, що впливає з її змісту, що має кримінально-правове значення, в який виконана об'єктивна сторона злочину, або злочин було продовжено, або припинено.

Проте, наше завдання з'ясувати цю ознаку (час вчинення злочину) виходячи з описання її в диспозиції ст. 158-2 КК України. Її описання ми маємо виходячи із Закону таким чином «... поза встановленим строком зберігання...», «... після проведення виборів або референдуму...» [13].

На підставі викладеного можна дійти наступних суджень:

1) під часом вчинення злочину слід розуміти – певний проміжок часу, або певний часовий період, описаний в диспозиції кримінально-правової норми, або такий, що випливає з її змісту, що має кримінально-правове значення, в який виконана об'єктивна сторона злочину або злочин було продовжено, або припинено;

2) часом вчинення злочину знищення виборчої документації або документів референдуму є часовий період після проведення виборів або референдуму поза встановленим строком їх зберігання.

Список використаних джерел:

1. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления / В.Н. Кудрявцев. – М.: Государственное изд-во юрид. литературы, 1960. – 244 с.
2. Малинин В.Б. Объективная сторона преступления / В.Б. Малинин // Энциклопедия уголовного права: [научное издание]. – Т.4. Состав преступления. – СПб.: Издание профессора Малинина, 2005. – С. 237-502.
3. Наумов А.В. Российское уголовное право: [курс лекций] в 3-Т, Т. 1. Общая часть / А.В. Наумов. – М.: Волтерс Клувер, 2007. – 736 с.
4. Советское уголовное право. Общая часть / Под ред. П.И. Гришанина: [підручник]. – М.: Юрид. лит., 1967. – 320 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: Практикум: [навчальний посібник] / П.І. Козаченко, О.М. Костенко, В.К. Матвійчук та ін. – К.: КНТ. – 432 с.
6. Панов М.І. Об'єктивна сторона злочину / М.І. Панов // Кримінальне право України. Загальна частина: підручник для студентів юрид. спец. Вищ. закладів освіти/ М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін.: за ред. професорів М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – Київ – Харків: Юрінком Інтер – Право, 2001. – С. 102-129.
7. Кримінальне право України. Частина загальна: [курс лекцій] / За ред. М.І. Коржанського / М.Й. Коржанський. – К.: Атіка, 2001. – 432 с.
8. Матышевский П.С. Объективная сторона преступления / П.С. Матишевський // Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть общая. – К.: Наукова думка, 1985. – С. 106-141.
9. Володько М.В. Об'єктивна сторона злочину / М.В. Володько // Кримінальне право України. Загальна частина: [підручник] (Ю.В. Александров, В.І. Антипов, М.В. Володько та ін.). Вид. 3-тє, переробл. та допов.; за ред. професорів М.І. Мельника, В.А. Клименка. – К.: Юридична думка, 2004. – С. 88-99.
10. Ковалев М.И. Объективная сторона преступления / М.И. Ковалев // Советское уголовное право: Часть Общая: Учебник; под ред. Н.А. Беляева и М.И. Ковалева – М.: Юрид. лит., 1977. – С. 144-167.
11. Стрельцов Є.Л. Об'єктивна сторона складу злочину / Є.Л. Стрельцов // Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / Відп. реадктор заслужений діяч науки і техніки України, доктор юридичних наук, професор Є.Л. Стрельцов. – Х.: Одісей, 2010. – 328 с.
12. Великий тлумачний словник сучасної української мови / з дод. і доп. // Уклад. Голов. Ред.. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1172 с.
13. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.